

Alkotmánybíróság
Budapest
Pf.773.
1535

Tárgy: Hiánypótlás
 üsz.: IV/1119/2020. sz
 ü.i.: Dr. Bitskey Botond főtitkár

Alulírott [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] alatti lakosok alkotmányjogi panaszt nyújtottunk be. T.
Cím IV/1119/2020. sz. alatt hiánypótlásra hívott fel, melynek az alábbiak szerint
kívánunk eleget tenni:

- 1.) Mellékelten csatoljuk 6 kiskorú gyermekünk születési anyakönyvi kivonatát, mely igazolja valamennyiünk érintettségét, jogosultságát. A születési anyakönyvi kivonatok alapján megállapítható, hogy [REDACTED] 5 gyermek vérszerinti édesapja, [REDACTED] két gyermek vérszerinti édesanyja és [REDACTED] házastársa, valamint a 4 kiskorú [REDACTED] gyermekek pót-édesanyja, nevelő anyja (jogszabály megnevezése szerint mostoha anyja).
- 2.) Mellékelten csatoljuk házassági anyakönyvi kivonatunkat, mely házasságkötéssel [REDACTED] vállalta a négy anya nélkül maradt gyerekekről való gondoskodást és felnevelésüket. Az alkotmányjogi panaszunkban hivatkozott Szja. 29/D. § (1) bekezdésének alaptörvénytörvény-ellenességének megállapítását azért kértük, mert az az álláspontunk szerint ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével (egyenlő bánásmód követelménye) és a XVI. cikk (1) bekezdésével (gyermekek védelméhez és gondoskodásához való joga). Miután a 4 idősebb [REDACTED] gyermek vérszerinti édesanyja meghalt – a vérszerinti szülők nem elváltak – a gyermekek elvesztették édesanyjukat, megszűnt az édesanya iránti érzelmi kötődésük alanya. Az átlagos mozaik családokkal ellentétben, ahol mindkét édesszülő él és részt vesz a gyermek nevelésében, ellátásában, itt a vérszerinti édesanya hiányát is igyekszik második feleségem betölteni az új házasságkötés révén, aki a gyermekeket sajátként neveli, gondoskodik róluk és felelősséget vállal értük, mint pótanya. A kormány által

előterjesztett 2020-as költségvetés fókuszában a családvédelmi akcióterv végrehajtása állt. A kabinet célja, hogy Magyarország családbarát hely legyen, számukra a gyermek az első – derült ki a költségvetés preambulumból. A hétpontos családvédelmi akcióterv rendeltetése – melynek része a négy vagy több gyermeket nevelő anyák személyi jövedelemadó kedvezménye – a gyermekvállalás előtt álló akadályok csökkentése – hogy a vágyott, tervezett gyermekek megszülethessenek – , és a már gyermeket nevelők támogatása. A családvédelmi akciótervvel a Kormány kiemelt segítséget nyújt Magyarországon a családalapításhoz, gyerekvállaláshoz és gyermekneveléshez, ezt erősítve a törvényjavaslat célja a gyermeket nevelő magyar családok helyzetének javítása, a szociális ellátórendszer megerősítése, továbbá a nagyszülői gyermekgondozási díjban részesülő munkavállalók védelme. A gyermeket nevelő vérszerinti, illetve örökbefogadó nő adókedvezményének igénybevételét a törvény ahhoz is köti, hogy családi pótlékra jogosult legyen. A családi támogatásról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) 7. § (1) bekezdése szerint többek között családi pótlékra jogosult a szülővel együtt élő házastárs, vagyis e törvény elismeri a vérszerinti apa újabb házasságkötése révén a családi támogatásra jogosult új házastársat. A megsemmisíteni kért adójogszabály lényegében családi kedvezmény, amely nem szociálpolitikai, hanem családpolitikai célú jogintézmény, amely lehetővé teszi, hogy a munka mellett gyermeket nevelő szülőknél több pénz maradjon, ezzel családi adókedvezmény formájában anyagi segítséget nyújtva a gyermeknevelés költségeihez.

Az Alkotmány egy ombudsmani beadvány nyomán a 14/2014. (V. 13.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenességet állapított meg amiatt, hogy a Cst. a családi pótlékról szóló szabályaiban nem alakította ki az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének és XVI. cikk (1) bekezdésének megfelelően annak a lehetőségét, hogy a közös háztartásban, együtt nevelt gyermekek után azonos mértékű családi pótlék járjon akkor is, ha az őket nevelő szülők házasságban, és akkor is, ha élettársi kapcsolatban élnek egymással. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt a gyermekek védelméhez és gondoskodáshoz való joga kapcsán a határozatban rámutatott, hogy „[k]ifejezetten a jelen ügy összefüggésében az Alaptörvény ezen rendelkezését az L) cikk (1) és (2) bekezdései, illetve a XV. cikk (5) bekezdése kontextusában lehetséges értelmezni. Az L) cikk (1) bekezdése a családot, mint a nemzet fennmaradásának alapját részesíti alkotmányos védelemben, és a családi kapcsolat alapjaként külön nevesíti a szülő-gyermek viszonyt. A (2) bekezdés pedig a gyermekvállalás támogatását államcélként fogalmazza meg, amelyet a jelenlegi demográfiai állapot külön is indokol. A XV. cikk (5) bekezdése szintén államcélként, és a tényleges esélyegyenlőség elérése érdekében megteendő pozitív diszkriminációként mondja ki, hogy: „Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.” E rendelkezések együttes értelmezéséből kitűnik, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjog, a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga speciális szerkezetű és többpólusú: jogosultja a gyermek, míg kötelezettje elsődlegesen a család (a szülők), másodlagosan pedig – kiegészítő, illetve bizonyos esetekben pótló jelleggel – az

állam. Az L) cikk (2) bekezdése és a XV. cikk (5) bekezdése alapján az államnak – ebben a szerepkörében – a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát aktív, tevőleges, támogató (nem pusztán passzív) magatartással kell érvényre juttatnia. Míg a család (a szülők) XVI. cikk (1) bekezdésből fakadó kötelezettsége elsősorban a magánszférában, a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges tartás, gondozás, nevelés, oktatás és az ezeket elősegítő családi légkör kialakításának kötelezettségeként értelmezhető; addig az állami kötelezettség a családokon keresztül a gyermekek támogatását, a fejlődésükre károsan ható kockázatvállalásoktól való megóvását, és az önálló, felelős és tájékozott döntéshozatalra történő felkészítés lehetővé tételét jelenti, akár a gyermekek jogainak az Alaptörvénnyel összhangban álló korlátozásának eszközével is.” (Indokolás, 33).

A négy vagy több gyermeket nevelő anyák adókedvezménye, hasonlóan az Abh.-ban vizsgált családi pótlékhoz, az állam által nyújtott olyan családtámogatási forma, melynek célja a gyermekek nevelési és iskoláztatási költségeihez való pénzügyi hozzájárulás. A négy vagy több gyermeket nevelő anyák adókedvezményére való jogosultság – figyelemmel elsősorban arra, hogy a gyermekekre tekintettel jár – az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjog, a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogának védelmi körébe tartozik.

Az adókedvezmény részletszabályait az Alaptörvény keretei között a jogalkotó szabadon alakíthatja, mivel egy konkrét támogatási formára való alanyi jogosultság az Alaptörvényből nem vezethető le. A választott jogi megoldás alkotmányosságának megítélése szempontjából azonban az Alaptörvényben védett egyéb jogoknak és elveknek jelentőségük van. Ilyen korlát a hátrányos megkülönböztetés tilalma. Ennek sérelme a jelen ügyben – figyelemmel arra, hogy az adókedvezményre való jogosultság nem alapvető jog, hanem az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésének védelmi körébe tartozó, de törvényi szinten garantált egyéb jog – az alapján vizsgálható, hogy a szabályozás szempontjából azonos (homogén, egymással összehasonlítható) csoportba tartozó jogalanyok között fennáll-e megkülönböztetés, és amennyiben igen, az nem önkényes-e, vagyis van-e tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka. Jelen esetben a szabályozás szempontjából azonos csoportba a házasságban élő szülők által egy háztartásban nevelt azon négy vagy több gyermek tartozik, akiknek édes- vagy mostohaanyja a gyermeknevelés mellett a munkaerőpiacon is helytáll.

Az adókedvezmény igénybevétele szempontjából jelen esetben fennáll a megkülönböztetés az azonos szabályozási csoportba tartozó gyermekek között, mert azok a gyermekek, akik házasságban élő vérszerinti szüleikkel nevelkednek egy családban nagyobb támogatásban részesülnek, mint azon félárva gyermekek, akik házasságban élő vérszerinti és mostoha szüleikkel nevelkednek egy családban, függetlenül attól, hogy a szülők mindkét esetben házasok, és kizárólag ők gondoskodnak a gyermekek neveléséről.

Az a körülmény, hogy a ténylegesen nevelést, gondozást nyújtó nem vérszerinti illetve örökbefogadó anyát kizárja a személyi jövedelemadó kedvezményéből, fennáll a megkülönböztetés a homogén csoportba tartozó gyermekek között, hiszen ha a vérszerinti szülők egy háztartásban nevelik gyermeküket, az anya által igénybevehető, kedvezménnyel csökkentett személyi jövedelemadó a család gazdasági helyzetét könnyíti, és lehetőség van a gyermekeknek is kedvezőbb életkörülményeket biztosítani.

A törvény már a megszületett gyermekeket is figyelembe veszi a gyermekek számának meghatározásánál. Ebből következik, hogy miután a mozaik családnál nem teszi lehetővé a Szja. tv. a gyermekek „egybeszámítását”, a nevelt gyermekek hátrányos helyzetbe kerülnek a vérszerinti szülők által családban felnevelt gyermekekhez képest annak ellenére is, hogy a Ptk. családjogi könyvének 4.2. § (4) bekezdése szerint a gyermeknek joga van ahhoz, ha nem nevelkedhet saját családban, biztosítani kell számára, hogy lehetőleg családi környezetben nőjön fel. Ezt a célt töltheti be a mozaik család, amelyben ketten felelnek a családban élő gyermekekért.

Álláspontunk szerint a fenti dokumentumok csatolásával és nyilatkozatunkkal teljeskörűen leigazoltuk közvetlen, személyes és aktuális érintettségünket.

A korábban benyújtott alkotmányjogi panaszban leírtakat változatlan formában fenntartjuk.

Mellékletek:

- hat gyermekünk anyakönyvi kivonata, valamint személyi igazolvány és lakcím másolata
- házassági anyakönyvi kivonat
- halotti anyakönyvi kivonatot

Diósd, 2020. augusztus 6. napján

Tisztelettel:

Saját nevünkben, valamint gyermekeink törvényes képviselőjében eljárva:

